

-vervolg van blad 1884t1

't Is of gij de boeken en boekjes, die er over handelen, ten vure gedoemd hebt zonder ze te lezen; zooals gij mij verdenkt, dat ik zou aanraden te doen met de gecolporteerde blaadjes.

Doch het liberalisme en modernisme in die ongelukkige 39 gemeenten is nu voorhands genoeg gelasterd en miskend. Gij had nu eens voor den dag moeten komen met een antwoord op de vraag of het in die 14 gemeenten, die lichtpunten in de Egyptische duisternis, op godsdienstig gebied zoo veel beter uitziet, of daar meer ontwikkeling is, enz. 't Eenigste wat wij gewaar worden is dat sommige orthodoxen gelooven aan tooverij.

Eilieve, - breng dan daar eerst uw licht!

Overigens deelt gij niets mede wat liberalen en modernen tot jaloerschheid zou kunnen verwekken. Integendeel, gij stemt mij toe, dat, om van mijne gemeente te spreken, oneenigheden gevolgd zijn toen de orthodoxie zich hier openbaarde en dat orthodoxen toen wel iets gedaan hebben dat niet recht was. Maar, voegt gij er dan bij, ook van liberale en moderne zijde zijn wel dingen gedaan, die niet recht waren.

En gij noemt dan die geschiedenis van uw Weerdinger reis. Doch verschoont dit de orthodoxie? Zij beweert immers hooger te staan dan het liberalisme. Bovendien – doe onbillijk zijt gij! Als ik u wijs op de verschijnselen, die zich hier openbaarden sedert de orthodoxie hier werkzaam was – stemt gij mij toe, maar zegt: het komt niet op rekening der orthodoxie, al doen orthodoxen niet recht. Doch als liberalen niet recht doen, dan doet dit het liberalisme. Vergun mij op te merken, dat de orthodoxie dan geen krachtigen zedelijken invloed heeft bij de orthodoxen.

En nu het ééne geval, wat gij als reclame tegen het liberalisme aanhaalt. Men zou te Weerdinge uw paardentuig hebben stuk gesneden en steenen in het rijtuig gegooid. Dat was natuurlijk sterk af te keuren. Ik kan het niet verdedigen. Trouwens ik weet van 't heele geval niets. Het is zeker gebeurd vóór ik hier was en toen gij nog op de schoolbanken behoort te zitten. Doch is het aldus geschied, zooals gij voorstelt (en ik wil dat aannemen), verheug u dan met mij dat er in dat opzicht groote vooruitgang te bespeuren is bij het liberalisme. Ik hoor er thans nooit van, dat iemand u lastig valt als gij hier komt preëken! Integendeel – men zegt steeds: “Ds. M. doet niets geen kwaad!”

Doch als de kwājongensachtige baldadigheid, door u herinnerd, zóó ver ging, dan trek ik daaruit het besluit, dat er in de wijze waarop de evangeliesatie hier aan 't werk toog iets verkeerd was. Anders konden de hartstochten niet zóó geprikkeld worden. En tevens: dat men van de orthodoxie, die gij Drenthe wilt opdringen, niet overal gediend is. Hoe kunt ge zeggen dat er verlangen is.

En nu ik op dat punt u antwoord, moet mij nog een woord van 't hart.

Gij noemt het lust tot kwaadspreken, als ik op uw eisch uw vruchten der evangelisatie hier te noemen, ook de behandeling besprak door den heer *Aartsen* van vele zijner geloofsgenooten ondervonden. U sommeeren die woorden in te trekken, baat niet. Gij gevoelt niet wat het zegt iemand van kwaadspreken te beschuldigen. *Doch het was waarheid wat ik schreef.*

Ik had er nog bij kunnen voegen, dat er eene algemeene verontwaardiging was, vereerend voor *Aartsen*, zoowel onder hen die niet tot zijne hoorders behoorden als bij velen van zijne volgelingen die mij dat zelf mededeelden. Maar deze erkenden mij tevens, dat zij niet openlijk voor *A.* durfden opkomen, uit vrees voor de leiders der beweging tegen hem.

Is dit soms ook lust tot kwaadspreken? Of is het niet noodig te wijzen op dien kanker van het godsdienstig leven: de partijdrift en gewetensdwang?

Doch zóó doet gij! Gij meent liberalen en moderenen te mogen beschuldigen van ongeloof, van afbreken van al wat heilig is, van verwerping van 't evangelie, miskening van den bijbel, verguizing van den Christus, verloochenen van den Zaligmaker; gij bedreigt hen met het oordeel, alsof gij in Gods Raad zelf gezeten waart, gij meent de predikanten aan te mogen klagen van misleiding der gemeenten, stelselmatige ondermijning van het leven der ziel; - en als men u wijst op wat u niet bevalt dan heet dit: kwaad spreken.

Welke geest toch bezielt u! En als gij dat alles wilt dekken met het woord van *Jezus*: “Ik ben niet gekomen om vrede te brengen op aarde, maar het zwaard,” gevoelt gij dan niet meer, dat gij u aan het heilige vergrijpt? Gij durft dat leven en beweging maken, dat schermen met klanken, dat angstig maken onder het geroep van “diepe duisternis” daarmede goedmaken?

Ja, *Jezus* bracht een zwaard in zijn woord vol van Heiligen Geest, vol waardigheid en leven; Hij bracht het toen hij de zonde kastijdde, tot berouw drong, het beter beginsel in den mensch opwekte, toen Hij ten strijde riep tegen zonden en ongerechtigheid, tegen leugen en geveinsdheid; - ook toen Hij sprak: “Wee u, gij geveinsden, gij schriftgeleerden! want gij omreist zee en land om éénen proseliet te maken; en als hij het geworden is, zoo maakt gij hem een kind der helle, tweemaal meer dan gij zijt.”

-vervolg op blad 1884t3